

Regeringsuppdrag

Rapport

The logo consists of the lowercase letters 'esv' in a green, sans-serif font. The 'e' and 's' are connected, and the 'v' is separate.

EKONOMISTYRNINGSVRKET

Ekonomistyrningsverkets årliga rapport 2008 om den statliga internrevisionen

ESV:s rapporter innehåller regeringsuppdrag, uppdrag från myndigheter och andra instanser eller egeninitierade utredningar.

Publikationen kan laddas ner som tillgänglig PDF och beställas från www.esv.se. Word-formatet kan tillhandahållas via Publikationsservice.

Datum: 2008-03-17
Dnr: 52-770/2007
ESV-nr: ESV 2008:28
Copyright: ESV
Rapportansvarig:

Förord

I detta ärende har generaldirektören Yvonne Gustafsson beslutat. Utredaren Catrin Lind Ebert har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också stf. generaldirektören Bengt Anderson, avdelningschefen Pia Heyman, funktionsansvarige Hamdi Ercan, utredarna Annika Alexandersson och Anne-Marie Ögren deltagit.

Innehåll

Förord	3
1 Sammanfattning	5
2 Inledning	9
2.1 Uppdraget	9
2.2 Vilka myndigheter omfattas av ESV:s redovisning till regeringen.....	9
2.3 Definitioner	10
3 Tillvägagångssätt	12
3.1 Inhämtande av uppgifter.....	12
3.2 Mätområden	12
3.3 Kvalitetssäkring av inhämtade uppgifter	12
3.3.1 Inhämtade uppgifter från Riksrevisionen.....	13
3.3.2 Inhämtade uppgifter från extern kvalitetssäkring av internrevisionsfunktionen ..	13
3.4 Fortsatt utveckling av redovisningen	15
4 Resultat av den årliga internrevisionsenkäten	15
4.1 Inledning.....	15
4.2 Analys och bedömning av internrevisionens regelefterlevnad.....	16
4.2.1 Inrättat internrevision	17
4.2.2 Oberoende och objektivitet	18
4.2.3 Kompetens och erfarenhet.....	19
4.2.4 Kvalitetssäkring.....	20
4.2.5 Styrning av internrevisionen.....	21
4.2.6 Inriktning	21
4.2.7 Planera uppdrag	22
4.2.8 Utföra uppdrag	23
4.2.9 Kommuniera resultatet	23
4.2.10 Följa upp resultatet	24
4.3 Internrevisionens resurser och hur de används	26
4.4 Internrevisionens kompetens och erfarenhet	28
4.5 Samordning av internrevisionen.....	31
4.6 Internrevisionens medverkan i internationellt arbete	31
4.7 Vad har ESV gjort under 2007 och vilka åtgärder planerar ESV att vidta	31
4.7.1 Ensamrevisorer.....	34
4.7.2 Kompetensprofil och kompetensutvecklingsprogram för statliga internrevisorer 35	
Bilaga 1 – Myndigheter som ska tillämpa internrevisionsförordningen	38
Bilaga 2 – Utfall per kriterium fråga 1-10	40
Bilaga 3 – Relativ poäng per myndighet	43
Bilaga 4 – Beräkning av relativa poäng	45

1 Sammanfattning

Ekonomistyrningsverket (ESV) ska på regeringens uppdrag utveckla och samordna den statliga internrevisionen. ESV ska i en årlig rapport analysera och bedöma statusen på internrevisionen samt redovisa vilka åtgärder som ESV har vidtagit eller avser att vidta för att säkerställa en statlig internrevision som utmärks av hög professionalism och kvalitet.

För att analysera och bedöma statusen på den statliga internrevisionen har ESV hämtat in uppgifter via en internrevisionsenkät från myndigheter som under 2007 varit skyldiga att inrätta internrevision enligt Internrevisionsförordning (2006:1228). Annan tillgänglig information, t.ex. ESV:s egna utredningar och information från extern kvalitetssäkring, har i den mån det varit möjligt använts för att kvalitetssäkra, analysera och upplysa om inhämtade uppgifter. Myndigheternas svar på frågorna 1-10 om regelefterlevnad i internrevisionsenkäten har resulterat i genomsnittliga relativa poäng per fråga för samtliga myndigheter. Frågorna 11-24 avser internrevisionens resurser, kompetenser och andra uppgifter.

ESV:s iakttagelser

De inhämtade uppgifterna ger underlag för följande iakttagelser:

- Vid jämförelse av de relativa poängen för 2007 med 2006 kan noteras att det skett en förbättring inom samtliga frågeområden vad gäller regelefterlevnaden (frågorna 1-10). De största förbättringarna mellan åren har skett på frågorna om intern och extern kvalitetssäkring, fråga 4, och om internrevisionen har en tillfredsställande styrning för att uppnå en effektiv verksamhet, fråga 5. Det finns dock två frågor som i likhet med föregående år uppvisar låga relativa poäng. Den ena frågan avser intern och extern kvalitetssäkring, fråga 4, som trots en stor förbättring fortfarande har en låg relativ poäng, samt fråga 10 om uppföljningen av internrevisionens förslag till åtgärder.
- Alla myndigheter, utom en, har inrättat internrevision. I fem av myndigheterna har tillsättningen av internrevisionens chef inte fastställts genom ett myndighetsbeslut.
- Den statliga internrevisionen har en tillfredsställande
  - oberoende och objektivitet.
  - kompetens och erfarenhet för att genomföra gransknings- och rådgivningsuppdragen.
- Sammanlagt 11 myndigheter (22 %) har genomfört kvalitetssäkringar av internrevisionen under åren 2006-2007. Ingen av dessa är myndigheter med ensamrevisorer (17 st).

- I åtta myndigheter har ledningen inte fastställt riktlinjer för internrevisionen. Några av myndigheterna uppger att detta kommer att åtgärdas 2008.
- I två myndigheter har internrevisionen inte valt ut granskningsuppdragen utifrån en årlig riskanalys av hela myndighetens verksamhet. En myndighet har en riskanalys som inte omfattar all verksamhet som myndigheten bedriver och ansvarar för. Myndigheterna uppger att detta kommer att åtgärdas under 2008.
- Den statliga internrevisionen har på ett tillfredsställande sätt
  - planerat gransknings- och rådgivningsuppdragen
  - samlat och bevarat den information som styrker internrevisionens förslag till förbättringar
  - kommunicerat resultatet av uppdragen.
- Drygt 20 % av myndigheterna gör ingen uppföljning av hur internrevisionens iakttagelser och rekommendationer från tidigare år har behandlats/åtgärdats av myndigheten.
- Total redovisad kostnad för samtliga internrevisionsfunktioner uppgår till 104 mkr. Genomsnittlig kostnad för en årsarbetskraft är 846 tkr. Genomsnittlig kostnad för en internrevisionsfunktion är drygt 2 mkr. Det varierar dock mycket mellan myndigheterna beroende på antalet anställda. När det gäller de myndigheter som har haft undantag från att ha anställd internrevisionschef har de resurser som satsats på internrevision i vissa fall varit så begränsade att det kan ifrågasättas om det i samtliga dessa fall är möjligt att uppfylla kraven på internrevision enligt internrevisionsförordningen.
- Den tid som läggs på internrevisionstjänster (planering, genomförande och uppföljning av granskning och rådgivning) ger en beläggningsgrad om 80 procent, vilket bedöms vara rimligt.
- De statliga internrevisorerna har inte blivit fler sedan år 2006, trots att det tillkommit tre myndigheter med krav på internrevision, antalet har istället snarare minskat något.
- Antalet myndigheter med ensamrevisorer uppgår till 17 (förra året 16) och kommer troligen att öka under 2008. På grund av att flera myndigheter i fortsättningen inte kommer att ha undantag från kravet på anställd internrevisionschef kommer antalet ensamrevisorer vid årsskiftet 2008/09 sannolikt att uppgå till drygt 20 personer (knappt 40 % av alla myndigheter med internrevision).
- De statliga internrevisorerna har en bra utbildningsnivå och lång erfarenhet inom sitt yrkesområde. Detta gör att den övervägande majoriteten av internrevisorerna har kvalifikationer för att kunna bli Certified Internal Auditor (CIA) om de så önskar. För att erhålla CIA-certifiering krävs en högskoleexamen på 120 poäng enligt gamla studieordningen och 160 poäng enligt den nya studieordningen. Vidare krävs att personen ska ha arbetat med internrevision i minst 2 år.

- Samordning i internrevisionsförordningens mening förekommer endast i begränsad omfattning.
- Deltagandet i tjänsteexport har ökat jämfört med 2006.

ESV:s vidtagna åtgärder

ESV har vidtagit åtgärder genom att:

- meddela föreskrifter till internrevisionsförordningen
- förtydliga vissa principiellt viktiga frågor utifrån internrevisionsförordningen, bl.a. med anledning av vissa händelser vid Länsstyrelsen i Skåne
- ge stöd genom ett ramavtal med tjänster för internrevisionen
- lämna en särskild rapport till regeringen där ESV har analyserat och bedömt statusen på internrevisionen vid statliga myndigheter samt redovisat vilka åtgärder som ESV har vidtagit eller avser att vidta för att säkerställa en statlig internrevision som utmärks av hög professionalism och kvalitet
- ta fram ett förslag till kompetensprofil och kompetensutvecklingsprogram för statliga internrevisorer
- genomföra intervjuer med ensamrevisorer för att få kunskap om deras situation och hur ESV kan bidra till att stärka deras förutsättningar
- anordna en årlig konferens för statliga internrevisorer
- ge löpande råd och stöd till myndigheterna bl.a. genom besök, telefonsamtal och e-brev
- ge statliga internrevisorer möjlighet att medverka i den tjänsteexport som ESV bedriver
- delta i Internrevisorernas internrevisionsdagar, bl.a. som föreläsare.

ESV:s vidtagna åtgärder har skett i nära samverkan med det särskilda råd för internrevisionsfrågor som regeringen har inrättat.

ESV:s planerade åtgärder

ESV planerar att vidta åtgärder genom att:

- genomföra möten med internrevisionens uppdragsgivare (myndighetsledningar) för att dels få kunskap om deras förväntningar på internrevision, dels informera uppdragsgivarna om internrevisionens uppdrag. ESV planerade att genomföra dessa möten under 2007 men sköt upp det till 2008, bl.a. på grund av att ledningsformen styrelse med begränsat ansvar skulle försvinna i den nya myndighetsförordningen och att ett relativt stort antal av myndigheter med internrevision skulle byta ledningsform till enrådighetsverk per den 1 januari 2008

- träffa myndighetsledningar och internrevisorer i myndigheter med ledningsformen enrådighetsverk (drygt 20 st) för att klargöra vad som är god internrevisionssed och god internrevisorssed inom den statliga internrevisionen i dessa myndigheter. Vidare finns det ett önskemål om ett klargörande om hur ansvar, roller och kommunikation mellan internrevisionen och myndighetschefen bör vara i en enrådighetsmyndighet
- erbjuda kurser riktade till statliga internrevisorer med början under våren 2008
- inleda en undersökning om hur internrevisionens riskanalyser ser ut.

2 Inledning

2.1 Uppdraget

ESV ska utveckla och samordna den statliga internrevisionen och till regeringen lämna en redovisning över denna.¹ ESV ska i en årlig rapport:²

- analysera och bedöma statusen på internrevisionen vid statliga myndigheter och mot denna bakgrund
- redovisa vilka åtgärder som ESV har vidtagit eller avser att vidta för att säkerställa en statlig internrevision som utmärks av hög professionalism och kvalitet.

Målet är att den statliga internrevisionen agerar och verkar i enlighet med god internrevisionsssed.

De förordningar som omfattas är i huvudsak:

- Internrevisionsförordning (2006:1228)
- Verksförordning (1995:1322), ersätts från och med 1 januari 2008 av Myndighetsförordningen (2007:515).

2.2 Vilka myndigheter omfattas av ESV:s redovisning till regeringen

ESV:s redovisning till regeringen omfattar de myndigheter under regeringen som efter beslut av regeringen ska följa internrevisionsförordningen. Under 2007 var det 51 myndigheter som skulle ha en inrättad internrevision och därmed tillämpa internrevisionsförordningen efter beslut från regeringen. Dessa myndigheter framgår av bilaga 1.

År 2006 omfattades 48 myndigheter av internrevisionsförordningen och samtliga dessa myndigheter hade en inrättad internrevision i enlighet med förordningen. Den 1 januari 2008 överfördes Insättningsgarantinämndens verksamhet till Riksgäldskontoret. För 2008 är det ytterligare sex myndigheter som ska tillämpa internrevisionsförordningen dvs. sammanlagt 56 myndigheter.

Som framgår av bilaga 1 så hade under 2007 sju av högskolorna undantag från bestämmelserna i 2 § internrevisionsförordningen att det vid myndigheten ska finnas en internrevision ledd av en chef anställd i myndigheten (Karlstads universitet, Luleå Tekniska Universitet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Växjö universitet och Örebro universitet). Utöver de sju högskolorna hade även

¹ Förordningen (2007:761) med instruktion för Ekonomistyrningsverket, 4 § 10 och 20 § 9.

² Regleringsbrev för budgetåret 2008 avseende Ekonomistyrningsverket.

Finansinspektionen och Insättningsgarantinämnden undantag från bestämmelserna i 2 § internrevisionsförordningen. Undantagen för högskolorna upphörde att gälla från och med 1 januari 2008.

2.3 Definitioner

Med *statlig internrevision* menas här en organisatoriskt och, i förhållande till den verksamhet som granskas, även i övrigt oberoende och objektiv gransknings- och rådgivningsverksamhet. Internrevisionen ska vara fristående från den operativa verksamheten och administrativt placerad direkt under myndighetens chef. En internrevision hjälper myndigheten att nå sina mål genom att utifrån risk och väsentlighet granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens processer för intern styrning och kontroll. Internrevisionen ska också ge råd och stöd till myndighetsledningen.

För att *utveckla* och *samordna* den statliga internrevisionen utvecklar och förvaltar ESV föreskrifter och metoder för internrevision. ESV:s uppgifter inom området är att meddela föreskrifter till internrevisionsförordningen, ge stöd genom metoder, riktlinjer, utredningar, utbildning och rådgivning inom internrevision samt tillhandahålla ramavtal för internrevisionstjänster.

Med *god internrevisionssed* menar ESV i denna rapport i första hand det regelverk som kommer till uttryck i Internrevisionsförordning (2006:1228) med ESV:s föreskrifter och allmänna råd. God sed inom det statliga området kommer även till uttryck i de lagar och förordningar som styr statlig verksamhet i allmänhet samt i den vägledning som återfinns i internationellt accepterade riktlinjer för yrkesmässig internrevision.

ESV avgränsar *analysen och bedömningen av statusen* på den statliga internrevisionen till att dels mäta efterlevnad av förordningar och internationellt accepterade riktlinjer för yrkesmässig internrevision dels att analysera internrevisionens resurser och hur de används samt internrevisionens kompetens och erfarenhet. Jämförelse görs på en övergripande nivå med uppgifterna från föregående år.

Med *professionalism och kvalitet* menar ESV i denna rapport att internrevision utförs med rätt erfarenhet och kompetens samt följer de standardiserade regler och rutiner som följer av god sed. Internrevisionen ska omfattas av ett program för kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring. Regler och rutiner kan beskrivas som en årlig process för att planera, genomföra, dokumentera och rapportera internrevision.

Med *åtgärder* menas här:

- de föreskrifter som ESV meddelar till internrevisionsförordningen
- det stöd som ESV tillhandahåller myndigheterna
- det ramavtal ESV tillhandhåller för internrevisionstjänster.

3 Tillvägagångssätt

3.1 Inhämtande av uppgifter

För att analysera den statliga internrevisionen har ESV hämtat in information via en internrevisionsenkät från de myndigheter som efter beslut av regeringen ska följa internrevisionsförordningen, se bilaga 1. ESV har vänt sig till myndigheten, inte till en särskild funktion t ex internrevision, eftersom det är myndigheten som har skyldighet att lämna informationen. Uppgiftslämnandet kan ske genom delegation till tjänsteman t.ex. internrevisionschefen eller att internrevisionschefen är föredragande till myndighetens chef. Det är samma ordning som gäller för uppgiftslämnande för den ekonomiadministrativa värderingen.

Uppgifterna är lämnade och kommunicerade via statens informationssystem Hermes. Uppgiftsinhämtandet består av att besvara ett antal frågor om internrevisionen. Frågorna publicerades på ESV:s webbsida 13 december 2007. Fråga 1-10 avser den statliga internrevisionen i förhållande till det regelverk som den har att följa och fråga 11-24 avser internrevisionens resurser, kompetens, samordning, internationellt arbete samt kvalitetsarbete.

3.2 Mätområden

Redovisningen till regeringen består av en analys och bedömning av statusen på den statliga internrevisionen dels i förhållandet till det regelverk (fråga 1-10) som den har att följa dels av resurser, kompetenser och andra uppgifter (fråga 11-24). I huvudsak är det i internrevisionsförordningen, inklusive föreskrifter och allmänna råd, och i verksförordningen som myndigheterna kan finna vägledning för att lämna svar på frågorna. Även andra författningar som reglerar statlig verksamhet kan ge vägledning. I de fall det saknas regler, eller en utfyllande tolkning av reglerna behövs, kan vägledning även hämtas från internationellt accepterade riktlinjer för yrkesmässig internrevision och yrkesetisk kod.

De uppgifter som har hämtats in om internrevisionen är inte avgränsade till prestationen hos enskilda internrevisorer eller till myndighetens internrevision som egen organisatorisk enhet. Redovisningen från myndigheterna avser också det ansvar som ligger på styrelsen och det ansvar som ligger på myndighetens chef.

3.3 Kvalitetssäkring av inhämtade uppgifter

ESV har i viss utsträckning kvalitetssäkrat lämnade uppgifter genom att jämföra med andra bedömningar som är tillgängliga exempelvis ESV:s egna utredningar (t.ex. besök hos ensamrevisorer) och även genom de kommentarer som myndigheterna har

lämnat. ESV har även tagit del av de externa kvalitetssäkringar som vissa av myndigheterna har genomfört och har i viss omfattning kunnat använda resultatet från undersökningarna vid validering av uppgifter som lämnats i internrevisionsenkäten. ESV kan i framtiden använda uppgifter som erhålls vid utredningar hos myndigheter med internrevision i syfte att validera information som lämnas i internrevisionsenkäten.

Rimlighetsbedömningar har gjorts mellan lämnade uppgifter. I de fall ESV har gjort en annan bedömning av de av myndigheten lämnade uppgifterna har myndigheten kontaktats för förtydligande. I förekommande fall har ESV i samråd med myndigheten korrigerat myndighetens svar. I de fall ESV har gjort en annan bedömning än det svar myndigheten lämnat kan myndigheten begära att ESV gör en omprövning. Inga myndigheter har begärt att ESV ska ompröva sina bedömningar.

3.3.1 Inhämtade uppgifter från Riksrevisionen

Riksrevisionen får, enligt ”Lag om revision av statlig verksamhet” 8§, samverka med anställda vid en granskad myndighets internrevision i den utsträckning det är förenligt med god revisionssed. För att samverkan ska kunna ske måste Riksrevisionen göra en bedömning av myndighetens internrevision.

Riksrevisionens uppgift är att granska myndighetens årsredovisning. Granskningen sker i syfte att bedöma om årsredovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Enligt uppgift från Riksrevisionen kan Riksrevisionen i detta arbete förlita sig på internrevisionens granskningar i de fall granskningarna har bäring på Riksrevisionens arbete. Riksrevisionen granskar inte internrevisionen i syfte att klarlägga om internrevisionen arbetar i enlighet med internrevisionsförordningen.

För att få en möjlighet till viss bedömning av uppgifterna som myndigheterna har lämnat i internrevisionsenkäten har ESV tagit del av material i Riksrevisionens årsakter som berör internrevisionsfunktionerna. Materialet från Riksrevisionen kan tidigast erhållas när den årliga revisionen är avslutad vilket är efter det datum som ESV avlämnar den årliga rapporten. ESV hinner således inte få del av Riksrevisionens material för det år som internrevisionsenkäten omfattar.

3.3.2 Inhämtade uppgifter från extern kvalitetssäkring av internrevisionsfunktionen

Internrevisionen ska enligt god internrevisionssed omfattas av ett program för kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring. Kvalitetsprogrammet omfattas av både intern och extern kvalitetsbedömning. Den externa bedömningen ska genomföras minst en gång vart femte år av kvalificerad extern oberoende granskare och syftar till

att utvärdera i vilken omfattning som internrevisionen bedriver sin verksamhet i enlighet med the Institute of Internal Auditors Standards (internationellt accepterade riktlinjer för yrkesmässig internrevision) och Code of Ethics (yrkesetisk kod). Internrevisionen inom svenska myndigheter ska bedriva sin verksamhet i överensstämmelse med internrevisionsförordningen inklusive föreskrifter och allmänna råd, lagar, förordningar och övriga regeringsbeslut, samt för utfyllande tolkning internationellt accepterade riktlinjer för yrkesmässig internrevision och yrkesetisk kod.

Som nämnts ovan under 3.3 har ESV till viss del kvalitetssäkrat myndigheternas uppgifter med externa kvalitetssäkringar som ESV har tagit del av.

Hittills har sammanlagt 11 myndigheter genomfört en extern kvalitetssäkring av internrevisionen. Fem kvalitetssäkringar har genomförts under 2006 och sex under 2007. Vissa av dem har avslutats under 2008. Tre av kvalitetssäkringarna har utgjorts av en självutvärdering med extern validering.

Av slutsatsen från de externa kvalitetssäkringarna framgår i samtliga fall att internrevisionsenheterna bedöms som väl fungerande och att det inte föreligger några allvarliga svagheter eller brister i internrevisionens arbete. De granskade internrevisionsavdelningarna har därmed bedömts bedriva sin verksamhet i enlighet med god internrevisionsd och god internrevisorssed. En myndighet uppfyllde dock inte IIA:s riktlinjer för yrkesmässig internrevision avseende internrevisionens syfte, befogenheter och ansvar samt internrevisionens oberoende och objektivitet.

Av rapporterna från de externa kvalitetssäkringarna har identifierats ett antal förbättringsområden inom internrevisionen. De förbättringsområden som redogörs för i rapporterna är bland annat att:

- utveckla riskanalysarbetet med avseende på struktur och systematik i syfte att väsentliga risker identifieras och värderas i internrevisionens planeringsarbete
- kopplingen bör framgå mellan riskanalys, revisionsplan och granskningens mål
- revisionsplanen bör revideras under året då behov uppstår
- rådgivningsuppdragets natur bör definieras i ledningens riktlinjer till internrevisionen
- internrevisionen saknar i vissa fall djupare kompetens inom vissa områden (ex för verksamhetsprocesser, IT)
- upprätta plan för vidareutveckling av internrevisionschef.

Vid analyserna av myndigheternas svar, se avsnitt 4.2, på frågorna som avser regelefterlevnad (fråga 1-10) har viss avstämning skett mot vad som framkommit vid resultatet av de externa kvalitetssäkringarna.

3.4 Fortsatt utveckling av redovisningen

Erfarenheterna från denna andra årliga rapport om den statliga internrevisionen ger underlag för en fortsatt utveckling av metoden och mätområdena för att lämna kommande redovisningar till regeringen.

Redovisningen som lämnas 2008 är den första som innehåller en relativ poäng per myndighet, se bilaga 3.

För att kvalitetssäkra lämnade uppgifter kan ESV också hämta in av styrelsen fastställda riktlinjer för internrevisionen, fastställda revisionsplaner samt internrevisionens rapportering till ledningen och ledningens beslut om åtgärder med anledning av rapporteringen.

För att redovisa statusen på den statliga internrevisionen kan ESV i framtiden behöva hämta in myndighetsledningarnas egna bedömningar av internrevisionen och dess nytta för myndigheten. Uppgifter kan därför behöva hämtas in t.ex. genom att myndighetsledningarna får ta ställning till olika påståenden om internrevisionen.

De föreskrifter som ESV meddelade under 2007 omfattas av årets redovisning. Detta har inneburit att vissa kriterier har ändrats och även att vissa kriterier tillkommit eller tagits bort. Den 1 januari 2008 trädde Förordning om intern styrning och kontroll (2007:603) samt Myndighetsförordning (2007:515) i kraft. Med anledning av att dessa trätt i kraft har ändringar gjorts i internrevisionsförordningen för att inte vissa förhållanden ska finnas reglerade inom flera förordningar. Ändringarna i internrevisionsförordningen under 2008 har inte påverkat årets rapportering av den statliga internrevisionen utan den kommer att omfattas av redovisningen som lämnas 2009.

4 Resultat av den årliga internrevisionsenkäten

4.1 Inledning

Resultatet av ESV:s analys och bedömning av myndigheternas lämnade uppgifter i internrevisionsenkäten visar på avvikelser från god internrevisionsssed som både berör det ansvar som ligger på styrelsen och det ansvar som ligger på chefen för internrevisionen enligt internrevisionsförordningen och verksförordningen. Resultatet ger också underlag för ESV att vidta åtgärder inom området internrevision för att

säkerställa att den statliga internrevisionen agerar och verkar i enlighet med god sed. Resultatet av ESV:s analys och bedömning framgår enligt följande:

- ESV:s analyser och bedömningar av internrevisionens efterlevnad, avsnitt 4.2.
- ESV:s analys av internrevisionens resurser och hur de används, avsnitt 4.3.
- ESV:s analys av internrevisionens kompetens och erfarenhet, avsnitt 4.4.
- ESV:s analys av internrevisionens samordning samt medverkan i internationellt arbete, avsnitten 4.5-4.6.
- ESV:s genomförda och planerade åtgärder, avsnitt 4.7.

4.2   Analys och bedömning av internrevisionens regelefterlevnad

Genom de svar som ges på frågorna som avser regelefterlevnad (1-10) kan en beräkning ske av en relativ poäng per fråga gemensamt för alla myndigheterna. Vidare kan också en relativ poäng per myndighet beräknas. Relativa poäng anger hur många poäng som är uppnådda i förhållande till hur många poäng som skulle vara möjliga att uppnå. Av bilaga 4 framgår hur relativ poäng beräknas.

Myndigheternas svar på frågorna 1-10 i internrevisionsenkäten har resulterat i följande genomsnittliga relativa poäng per fråga för samtliga myndigheter 2007 samt 2006. Antalet svar per kriterium och svarsalternativ framgår av bilaga 2. Av bilaga 3 framgår relativ poäng per myndighet för 2007.

Fråga	Relativ poäng		
	2007	2006	
1	Har myndigheten inrättat en internrevision i enlighet med Internrevisionsförordningen (2006:1228)?	0,931	0,896
2	Har internrevisionen tillfredsställande oberoende och objektivitet?	0,980	0,958
3	Har internrevisionen genomfört gransknings- och rådgivningsuppdragen med tillfredsställande kompetens och erfarenhet?	0,961	0,948
4	Har internrevisionen ett tillfredsställande program för intern och extern kvalitetssäkring?	0,582	0,417
5	Har internrevisionen en tillfredsställande styrning för att uppnå en effektiv verksamhet?	0,922	0,813
6	Har internrevisionens verksamhet varit inriktad på att utifrån risk och väsentlighet granska att myndigheten med rimlig säkerhet uppnår effektiv verksamhet, följer lagar och förordningar och andra regler samt lämnar en tillförlitlig redovisning och rättvisande rapportering av verksamheten?	0,940	0,865
7	Har internrevisionen på ett tillfredsställande sätt planerat varje gransknings- och rådgivningsuppdrag?	0,960	0,875
8	Har internrevisionen på ett tillfredsställande sätt samlat och bevarat den information som styrker förslagen till förbättringar?	0,960	0,896
9	Har internrevisionen på ett tillfredsställande sätt kommunicerat resultatet av uppdragen?	0,980	0,938
10	Har internrevisionen följt upp förslagen till åtgärder?	0,840	0,781

Genomsnittlig (aritmetiskt medelvärde) relativ poäng för frågorna 1-10 är 0,906 vilket jämfört med 0,839 för år 2006 är en förbättring. Förbättring har skett inom samtliga frågeområden vad gäller regelefterlevnaden. De största förändringarna mellan åren har skett på frågorna 4 och 5. Det finns dock två frågor som i likhet med föregående år uppvisar låga relativa poäng. Det gäller program för intern och extern kvalitetssäkring (fråga 4) samt uppföljningen av internrevisionens förslag till åtgärder (fråga 10).

En analys av respektive fråga 1-10 framgår i de följande tio avsnitten 4.2.1-4.2.10 nedan.

4.2.1 Inrättat internrevision

”Myndigheten har inrättat en internrevision i enlighet med Internrevisionsförordningen (2006:1228).”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,931 vilket är något högre än värdet för 2006 som var 0,896.

Enligt internrevisionsförordningen 2 § ska internrevisionen ledas av en chef som ska vara anställd i myndigheten. Regeringen har för några myndigheter beslutat om

undantag från 2 § internrevisionsförordningen i myndigheternas instruktioner och regleringsbrev. Under 2007 hade nio myndigheter (Finansinspektionen, Insättningsgarantinämnden, Karlstads Universitet, Luleå Tekniska Universitet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Växjö Universitet och Örebro universitet) undantag från att internrevisionens chef ska vara anställd i myndigheten.

Under 2007 är det 51 myndigheter som ska ha en inrättad internrevision och därmed tillämpa internrevisionsförordningen efter beslut från regeringen. En myndighet, Växjö universitet, har under 2007 inte inrättat en internrevision i enlighet med internrevisionsförordningen. Myndigheten har under 2007 haft undantag från kravet om att myndigheten ska ha en anställd internrevisionschef. ESV:s bedömning grundar sig på det förhållande att myndigheten inte har upphandlat några internrevisionstjänster och därmed har ingen internrevision bedrivits vid myndigheten under 2007. Sammanlagt har därmed 50 myndigheter haft en internrevision under 2007. Internrevisionens bedrivande har skett antingen genom egen anställd personal eller genom från revisionsbyrå inhyrda konsulter. I ett fall har samordning skett med annan myndighet.

Mot bakgrund av att det i flera fall varit oklart ifall myndigheten utsett en internrevisionschef har ESV i januari 2008 gjort ett förtydligande i föreskrifterna till internrevisionsförordningen att tillsättningen av internrevisionschefen ska fastställas genom ett myndighetsbeslut. Fem myndigheter uppger i enkäten att de saknar beslut om tillsättning av internrevisionschef.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att alla myndigheter, utom en, som efter beslut från regeringen ska tillämpa internrevisionsförordningen har inrättat internrevision. I fem av myndigheterna har tillsättningen av internrevisionens chef ej fastställts genom ett myndighetsbeslut. Det som ESV bedömer bör åtgärdas är att myndigheterna bör se till att det finns myndighetsbeslut på tillsättningen av internrevisionens chef samt att Växjö Universitet snarast inrättar en internrevision.

4.2.2 Oberoende och objektivitet

”Internrevisionen har en tillfredsställande oberoende och objektivitet.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,980 vilket är något högre än värdet för 2006 som var 0,958.

I nästan samtliga fall är internrevisionen administrativt placerad direkt under myndighetens chef.

Samtliga myndigheter har svarat ja på frågorna om internrevisionen är fristående från den operativa verksamheten, om internrevisionen varit föredragande av resultatet av granskningen till styrelsen (GD om styrelse saknas) och om internrevisionen självständigt har genomfört granskningsuppdragen.

Inte i något fall uppges internrevisionen i ett granskningsuppdrag ha bedömt verksamhet som föredragande internrevisor under närmast föregående tolv månaders period har varit ansvarig för. Ingen uppger sig heller ha lämnat råd i samband med rådgivningsuppdrag där inte internrevisionens oberoende och objektivitet har kunnat säkerställas.

Samtliga myndigheter har svarat ja på frågan om internrevisionen har fått tillgång till den information som internrevisionen behöver för att utföra ett uppdrag. En myndighet kommenterar dock att de vid ett tillfälle fått informationen väldigt sent och att det påverkat omfattningen av granskningen.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att den statliga internrevisionen har en tillfredsställande oberoende och objektivitet.

I ett fall ger dock en av de externa kvalitetssäkringarna som ESV har tagit del av anledning att ifrågasätta om internrevisionen har haft en tillfredsställande oberoende och objektivitet.

4.2.3 Kompetens och erfarenhet

”Internrevisionen har genomfört gransknings- och rådgivningsuppdragen med tillfredsställande kompetens och erfarenhet.”

Genomsnittlig relativ poäng om regelefterlevnad för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,961 är något högre än värdet för 2006 som var 0,948.

Majoriteten av myndigheterna har svarat att de har haft tillräcklig kompetens (eller köpt tjänster eller samordnat med annan myndighet) för att kunna bedöma förhållanden inom myndighetens verksamhet som kan vara förtroendeskadliga för myndigheten vid utförandet av ett granskningsuppdrag.

De myndigheter som har anställda internrevisorer har svarat att internrevisionens medarbetare årligen deltar i kompetensutveckling för att bibehålla och utveckla sin kompetens och erfarenhet.

Samtliga myndigheter har svarat att de har haft tillräcklig kompetens (eller köpt tjänster eller samordnat med annan myndighet) för att kunna bedöma risker i myndighetens verksamhet och att internrevisionschefen har haft den kompetens som behövs för att kunna fullgöra internrevisionens uppgifter i enlighet med internrevisionsförordningen.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att den statliga internrevisionen har en tillfredsställande kompetens och erfarenhet för att genomföra gransknings- och rådgivningsuppdragen.

Vid extern kvalitetssäkring har det hos några myndigheter framkommit att internrevisionen saknar djupare kompetens inom vissa områden (ex för verksamhetsprocesser, IT). I några fall har också behov av att upprätta plan för vidareutveckling av internrevisionschef påtalats.

4.2.4 Kvalitetssäkring

”Internrevisionen har ett tillfredsställande program för intern och extern kvalitetssäkring.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,582 vilket är betydligt högre än värdet för 2006 som var 0,417.

30 myndigheter har uppgivit att de fortlöpande genomfört självvärderingar jämfört med 20 myndigheter föregående år.

Sex myndigheter har under 2007 varit föremål för en extern bedömning eller självvärdering med extern validering. Samtliga myndighetsledningarna i dessa myndigheter har enligt uppgift fått kännedom om resultatet av bedömningen. Därmed har sammanlagt 11 (22 %) av myndigheternas internrevision genomfört kvalitetssäkring sedan 2006. Per 31 december 2007 var det fortfarande 36 myndigheter som ännu ej genomfört en extern kvalitetsbedömning. Ingen av myndigheterna med ensamrevisorer (för närvarande 17 st) har ännu genomfört någon extern bedömning eller självvärdering med extern validering. Kravet att internrevisionen ska genomgå en extern kvalitetsbedömning minst en gång vart femte år ska vara uppfyllt senast 31 december 2011.

Slutsats

Resultatet på frågan om internrevisionen har ett tillfredsställande program för intern och extern kvalitetssäkring är fortsatt lågt men ändå betydligt bättre än föregående år. ESV bedömer inte att några åtgärder behöver vidtas i dagsläget men ser gärna att fler ensamrevisorer genomför en extern bedömning av internrevisionen.

4.2.5 Styrning av internrevisionen

”Internrevisionen har en tillfredsställande styrning för att uppnå en effektiv verksamhet.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,922 vilket är betydligt högre än värdet för 2006 som var 0,813.

Samtliga myndigheter har svarat ja på frågan om styrelsen har beslutat om en revisionsplan för internrevisionens granskningsuppdrag och rådgivningsuppdrag. I de fall det funnits större ändringar i revisionsplanen har styrelsen beslutat om dem.

Åtta myndigheter har svarat att styrelsen (eller i förekommande fall GD) inte har fastställt riktlinjer för internrevisionen. Tre av de myndigheter som svarat nej uppger att riktlinjer kommer att fastställas under 2008. I ett fall fanns riktlinjer enbart för internrevisionens rapportering.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att den statliga internrevisionen i de flesta fall har en tillfredsställande styrning. Det kan dock inte anses vara acceptabelt att det fortfarande inom åtta myndigheter saknas av ledningen fastställda riktlinjer för internrevisionen. Några av myndigheterna uppger att detta kommer att åtgärdas under 2008.

Vid extern kvalitetssäkring har det i några fall påpekats att revisionsplanen bör revideras under året då behov uppstår.

4.2.6 Inriktning

”Har internrevisionens verksamhet varit inriktad på att utifrån risk och väsentlighet granska att myndigheten med rimlig säkerhet uppnår effektiv verksamhet, följer lagar och förordningar och andra regler samt lämnar en tillförlitlig redovisning och rättvisande rapportering av verksamheten.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,940 vilket är något högre än värdet för 2006 som var 0,865.

Samtliga myndigheter som har bedrivit internrevision har svarat ja på frågan om internrevisionen har granskat och lämnat förslag till förbättringar av myndighetens processer för riskhantering, styrning, kontroll och ledning.

Med två undantag uppger samtliga myndigheter att internrevisionen utifrån en årlig riskanalys av hela myndighetens verksamhet valt ut granskningsuppdragen. De två myndigheter som besvarat frågan med nej uppger att de ska åtgärda detta under 2008. Ytterligare en myndighet har en riskanalys som inte omfattar all verksamhet som myndigheten bedriver och ansvarar för. Även här uppger myndigheten att de ska åtgärda detta under 2008.

Slutsats

Resultatet på frågan om internrevisionen har haft en inriktning att utifrån risk och väsentlighet granska att myndigheten med rimlig säkerhet uppnår effektiv verksamhet är något bättre än föregående år.

Riskanalysen är ett centralt dokument för att internrevisionen ska kunna bedrivas enligt god sed och med beaktande av risk och väsentlighet. Därför är det naturligtvis inte bra att inte alla myndigheter med internrevision prioriterar utifrån en riskanalys som omfattar all verksamhet som myndigheten bedriver och ansvarar för. Det är dock sannolikt att myndigheternas arbete och därmed också internrevisionens arbete med riskanalyser kommer att ta ett stort steg framåt under år 2008 genom de utökade krav som ställs genom den nya förordningen om intern styrning och kontroll.

Vid extern kvalitetssäkring har det hos några myndigheter framkommit att riskanalysarbetet bör utvecklas med avseende på struktur och systematik i syfte att väsentliga risker identifieras och värderas i internrevisionens planeringsarbete.

4.2.7 Planera uppdrag

”Internrevisionen har på ett tillfredsställande sätt planerat varje gransknings- och rådgivningsuppdrag.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,960 vilket är något högre jämfört med värdet för 2006 som var 0,875.

I stort sett samtliga myndigheter svarar ja på frågan om internrevisionen för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag har formulerat mål för granskningen och rådgivningen och om internrevisionen för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag har bedömt vilken omfattning uppdraget behöver ha för att nå målen.

På frågan om internrevisionen för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag har beräknat vilka resurser som krävs för att uppnå målen svarar i stort sett alla myndigheter ja. Det samma gäller frågan om internrevisionen för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag har utarbetat ett arbetsprogram för att nå målen utifrån de risker som har identifierats, där flertalet svarar ja.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att den statliga internrevisionen på ett tillfredsställande sätt har planerat gransknings- och rådgivningsuppdragen.

Vid extern kvalitetssäkring har det hos några myndigheter framkommit att kopplingen mellan riskanalys, revisionsplan och granskningens mål inte framgår.

4.2.8 Utföra uppdrag

”Internrevisionen har på ett tillfredsställande sätt samlat och bevarat den information som styrker förslagen till förbättringar.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,960 vilket är något högre jämfört med värdet för år 2006 som var 0,896.

Alla myndigheter svarar ja på frågan om internrevisionen i varje gransknings- och rådgivningsuppdrag har dokumenterat (samlat och ordnat) den information (revisionsbevis) som är underlag för gjorda iakttagelser.

I stort sett alla svarar ja på frågan om internrevisionen i varje gransknings- och rådgivningsuppdrag identifierat den information som behövs för att nå uppdragets mål.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att den statliga internrevisionen på ett tillfredsställande sätt samlat och bevarat den information som styrker internrevisionens förslag till förbättringar. ESV ser det som mycket viktigt att en revision är befäst med god dokumentation.

4.2.9 Kommunicera resultatet

”Internrevisionen har på ett tillfredsställande sätt kommunicerat resultatet av uppdragen.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,980 vilket är något högre jämfört med värdet för 2006 som var 0,938.

Samtliga myndigheter har uppgivit att internrevisionen har kommunicerat iakttagelser och rekommendationer i gransknings- och rådgivningsuppdrag med de berörda parterna samt att internrevisionen rapporterat resultatet av granskning och rådgivning i form av iakttagelser och rekommendationer till styrelsen. Samtliga har, när det funnits anledning att göra så, informerat alla berörda när en rapport över ett gransknings- eller rådgivningsuppdrag innehåller ett senare upptäckt förhållande (iakttagelse) som är av betydelse för rekommendationerna.

På frågan om internrevisionen i sin rapportering har informerat styrelsen om internrevisionen är utförd med avvikelser från god sed när dessa avvikelser påverkat inriktningen eller utförandet har samtliga myndigheter antingen svarat ja eller att frågan inte varit aktuell.

I stort sett samtliga myndigheter uppger att internrevisionen har lämnat en årlig revisionsrapport över revisionsårets samlade iakttagelser och rekommendationer ställd till myndighetens styrelse (eller i förekommande fall myndighetens chef).

På frågan om internrevisionen har upplyst om förhållandet och hur det har begränsat granskningen när internrevisionen varit förhindrad att ta del av information som den behöver för att fullgöra ett uppdrag har samtliga myndigheter antingen svarat ja eller att frågan inte varit aktuell.

Slutsats

ESV gör utifrån svaren i internrevisionsenkäten bedömningen att den statliga internrevisionen på ett tillfredställande sätt har kommunicerat resultatet av uppdragen.

4.2.10 Följa upp resultatet

”Internrevisionen har följt upp förslagen till åtgärder.”

Genomsnittlig relativ poäng för hela gruppen av myndigheter med internrevision är 0,840 vilket är något högre än värdet för 2006 som var 0,781.

I stort sett samtliga myndigheter har svarat ja på frågan om styrelsen har beslutat om åtgärder med anledning av internrevisionens rapportering av granskningens iakttagelser och rekommendationer. En myndighet, Rikspolisstyrelsen (RPS), svarar att frågan inte är tillämpligt beroende på att de organisatoriska förutsättningarna för internrevisionen att uppfylla frågan inte föreligger. RPS har regionala

polismyndigheter med egna polisstyrelser som fattar beslut om åtgärder själva medan internrevisionen lyder under styrelsen för RPS.

På frågan om internrevisionen har följt upp de åtgärder som styrelsen har beslutat om med anledning av internrevisionens rapportering till styrelsen av iakttagelser och rekommendationer svarar fyra myndigheter nej och fyra myndigheter att frågan inte är tillämplig. De myndigheter som svarat nej anger bl.a. att systematisk uppföljning inte är gjord eller att viss uppföljning gjorts men att större systematisk uppföljning sker under 2008. De myndigheter som har svarat att frågan inte är tillämplig gör det som en följd av att styrelserna i dessa myndigheter inte har fattat beslut om åtgärder. GD eller granskade chefer fattar beslut i dessa myndigheter.

Frågan om det i den årliga rapporten till styrelsen ingår en återrapportering av hur internrevisionens iakttagelser och rekommendationer från tidigare år har behandlats/åtgärdats av myndigheten har av 12 myndigheter besvarats med nej (drygt 20 % av myndigheterna). De flesta som svarar nej lämnar ingen förklaring till varför utan skriver bara att så inte har skett. En av myndigheterna kommenterar att återrapportering sker separat till styrelsen 2 ggr per år.

Slutsats

Genomsnittlig relativ poäng för frågan om internrevisionen har följt upp lämnade förslag till åtgärder är något högre jämfört med föregående år. Den relativa poängen på denna fråga, 0,840, är dock den näst lägsta poängen av alla de tio frågorna som ställts om regelefterlevnad. Det som drar ned poängen är att drygt 20 % av myndigheterna inte har en uppföljning av hur internrevisionens iakttagelser och rekommendationer från tidigare år har behandlats/åtgärdats av myndigheten. ESV gör bedömningen att här finns behov av förbättringar.

4.3 Internrevisionens resurser och hur de används

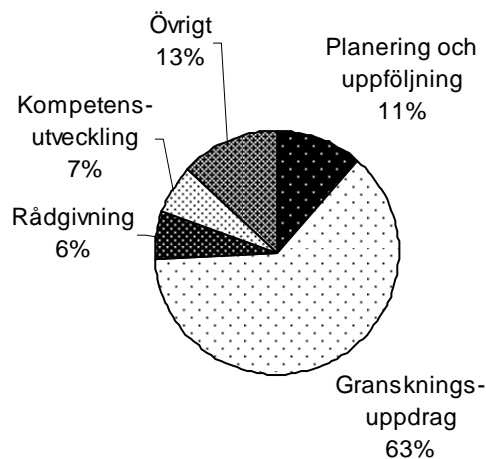
För år 2007 uppgick antalet årsarbetskrafter till 123 (115) varav ca 7 årsarbetskrafter upphandlats.

Antalet årsarbetskrafter för 2007, inklusive köpta tjänster, för internrevisionen fördelar sig enligt följande (uppgifter för år 2006 inom parentes) :

– Chef för internrevisionen	41	(37)
– Revisor	62	(65)
– Revisorsassistent	5	(4)
– Revisor som är specialist	<u>15</u>	<u>(9)</u>
Summa	123	(115)

Anledningen till att antalet årsarbetskrafter för chefer är så högt i förhållande till antalet revisorer är att många av myndigheterna bara har en internrevisor anställd. Som synes är det mycket ovanligt med revisorsassistenter. Det beror på att de flesta internrevisionsfunktionerna är små och att man då har behov av mer erfarna medarbetare.

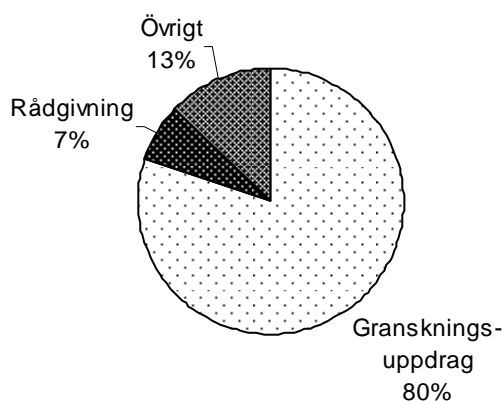
Totalt arbetad egen tid inom internrevisionsfunktionerna har redovisats till drygt 180 000 timmar och fördelar sig enligt nedan:

Vid en jämförelse med fördelningen av tiden under 2006 kan noteras att tiden för planering och uppföljning har ökat från 7 % till 11 % och att tiden som läggs ned på granskning har minskat i motsvarande mån. En god planering och uppföljning är något som internrevisionsförordningen betonar. Fördelningen av övrig arbetad tid är i stort oförändrad.

Den tid som läggs på internrevisionstjänster (planering och uppföljning, granskning och rådgivning) utgör 80 % av den totala tiden för den samlade statliga internrevisionen. Detta är ett mått på internrevisionens beläggning. ESV bedömer att beläggningsgraden på 80 % är rimlig. Beläggningsgraden ställd i förhållande till antalet arbetade timmar ger drygt 1 200 timmar per år och årsarbetskraft. Det finns dock brister i denna statistik som i huvudsak kan förklaras av den osäkerhet som följer av att det finns myndigheter som inte löpande redovisar och följer upp arbetad tid.

Tillkommande tid av inhyrda konsulter har redovisats till drygt 8 000 timmar och fördelar sig enligt nedan:

Beräknade totala kostnader för internrevisionsfunktionerna under 2007 uppgår till 104 mkr och fördelar sig enligt följande:

– Lönekostnader inklusive sociala avgifter	83,9 mkr
– Kostnader för kompetensutveckling	2,5 mkr
– Kostnader för lokaler	1,6 mkr
– Övriga kostnader	<u>16,0 mkr</u>
Summa	104,0 mkr

Övriga kostnader består till huvudsaklig del av konsultkostnader och resekostnader. Kostnader för lokaler är sannolikt för lågt beräknad eftersom flera av myndigheterna har svarat att deras myndighet inte kan lämna upplysning om hur stor del av lokalkostnaderna som är hänförliga till internrevisionen.

34 av de 51 myndigheterna med internrevision har anlitat extern kompetens i mindre eller högre grad. Nio av myndigheterna har haft undantag från kravet i 2 § i internrevisionsförordningen om i myndigheten anställd chef. Av dessa nio var sju

högskolor. Det är i den här gruppen myndigheterna med de lägsta kostnaderna för internrevision återfinns. Fem av de nio myndigheterna har lagt ned mellan 0 och 170 tkr på internrevision under 2007.

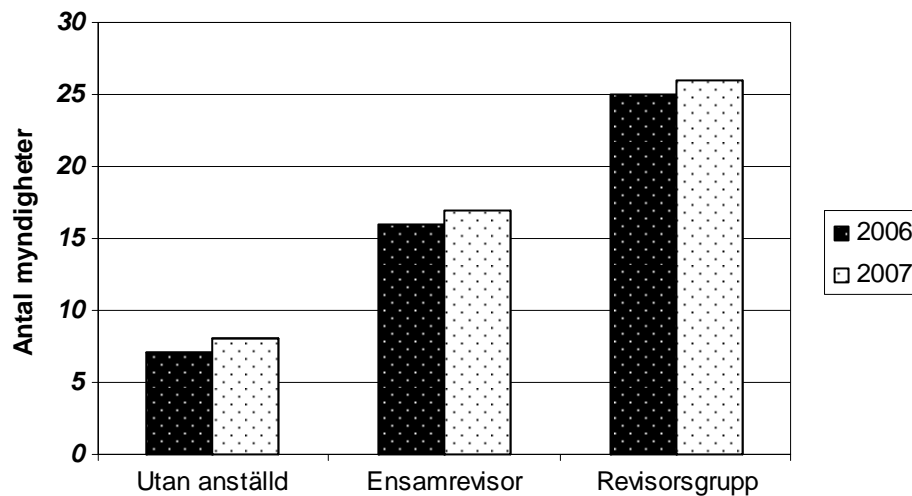
Slutsatser

Total redovisad kostnad för samtliga internrevisionsfunktioner uppgår till 104 mkr för 2007. Genomsnittlig kostnad för en årsanställd är 846 tkr och genomsnittlig kostnad för en internrevisionsfunktion är drygt 2 mkr. Det varierar dock oerhört mycket mellan myndigheterna beroende på antalet anställda. När det gäller de myndigheter som har haft undantag från att ha anställd internrevisionschef har de resurser som satsats på internrevision i vissa fall varit så begränsade att det kan ifrågasättas om det i samtliga dessa fall är möjligt att uppfylla kraven på internrevision enligt internrevisionsförordningen.

Den tid som läggs på internrevisionstjänster (planering, genomförande och uppföljning av granskning och rådgivning) ger en beläggningsgrad om 80 procent, vilket bedöms vara rimligt.

4.4 Internrevisionens kompetens och erfarenhet

De myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen har uppgivit att det fanns 119 (121) statligt anställda internrevisorer per 31 december 2007. (Arbetsmiljörevision har här inte definierats som internrevision enligt förordningens mening.) Av de 51 (48) myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen hade 8 (7) inte några i myndigheten anställda internrevisorer, utan internrevisionen har bedrivits med inhyrda konsulter. Samtliga dessa åtta myndigheter har under 2007 haft undantag från kravet i 2§ internrevisionsförordningen vad gäller i myndigheten anställd internrevisionschef. Av dessa 8 (7) myndigheter utgjorde 6 (4) högskolor. Detta innebär att medelantalet revisorer för de 43 myndigheter som har genomfört internrevision med anställd personal uppgick till 2,76 (2,95) personer per 31 december 2007.

10 (14) av internrevisionsavdelningarna hade fler än 2 anställda. Störst var Försäkringskassan med 16 anställda revisorer. Ingen av de nio övriga hade fler än 8 anställda. På 21 (16) myndigheter fanns bara en revisor anställd per 31 december 2007. Det förhöjda antalet myndigheter med en revisor anställd beror på att fyra av myndigheterna hade obesatta vakanser vid årsskiftet. Myndigheter med ensamrevisorer uppgår till 17 (16).

Fyra myndigheter med en anställd revisor var länsstyrelser. Inom högskoleområdet fanns totalt 20 (20) anställda internrevisorer vid myndigheterna.

På frågan om internrevisorernas yrkesmässiga bakgrund framkom att av de 119 (121) personerna har 33 % (29) rekryterats internt. 53 % (53) har rekryterats från revisionsverksamhet. Vid nio (tio) av myndigheterna fanns det ingen internrevisor med tidigare revisionsbakgrund (uppgifter för år 2006 inom parentes).

– Internrekryterad	33 % (29 %)
– Rekryterad från annan offentlig internrevision	14 % (12 %)
– Rekryterad från annan privat internrevision	7 % (8 %)
– Externrevision inom det statliga området	16 % (16 %)
– Externrevision inom det privata området	16 % (17 %)
– Rekryterad från annan offentlig verksamhet	8 % (11 %)
– Rekryterad från annan privat verksamhet	6 % (7 %)

Av ensamrevisorer har 71 % rekryterats från revisionsverksamhet och 29 % är internrekryterade. Motsvarande för internrevisorer inom högskoleområdet är att 45 %

har rekryterats från revisionsverksamhet, 40 % är internrekryterade och 15 % är rekryterade från annan verksamhet.

ESV har även frågat om internrevisorernas utbildningsbakgrund och eventuella certifieringar. Av de 119 internrevisorerna har 83 % (86 %) en högskoleexamen med minst 120 poäng enligt gamla studieordningen eller högre examen. Av de övriga har 14 % (14 %) en högskoleutbildning med färre än 120 poäng.

Certifieringar/examen (antal personer) fördelar sig enligt följande (uppgifter för år 2006 inom parentes):

– Certified Internal Auditor (CIA)	10 (8)
– Certified Information Systems Auditor (CISA)	8 (9)
– Certifierade sakkunniga kommunal revision	4 (4)
– Riksrevisionens certifiering prov 1	8 (6)
– Riksrevisionens certifiering prov 2	4 (4)
– Prov för revisorsexamen/ högre revisorsexamen	1 (3)
– Tidigare auktoriserad utan avlagd examen	7 (iu)
– Certifiering enligt annan ordning	11 (13)

Av kommentarerna framgår att i gruppen ”Certifiering enligt annan ordning” ingår bl.a. certifierade inom extern kvalitetsbedömning och notariemeritering.

Av de 119 internrevisorerna har 88 % (85 %) varit verksamma som internrevisorer i tre år eller längre. Samma siffra gäller för de 17 ensamrevisorerna. Inom högskoleområdet är siffran 85 %. Det kan konstateras att den övervägande majoriteten av internrevisorerna har lång erfarenhet inom sitt område.

Slutsatser

Det är lite överraskande att de statliga internrevisorerna inte har blivit fler sedan föregående år, trots att det tillkommit tre myndigheter med krav på internrevision, utan att antalet snarare minskat något. Anledningen till detta är bl. a att ett par av myndigheterna har vakanser inom internrevisionsfunktionen. Det i sin tur kan bero på att det inte är helt enkelt att rekrytera personer med rätt kompetens, vilket på sikt kan bli ett problem, inte minst med tanke på framtida pensionsavgångar. En annan anledning är att nio myndigheter, huvudsakligen högskolor, har haft undantag från 2 § i internrevisionsförordningen vad gäller anställd chef.

Antalet ensamrevisorer har ökat jämfört med år 2006 och kommer sannolikt att öka ännu mer under 2008 när de myndigheter som under 2007 haft undantag från kravet på anställd internrevisionschef rekryterar egen internrevisor. Sannolikt kommer

antalet ensamrevisorer vid årsskiftet 2008/09 att uppgå till drygt 20 personer, vilket innebär att knappt 40 % av alla myndigheter med internrevision bara kommer att ha en revisor anställd.

Sammanfattningsvis kan sägas att de statliga internrevisorerna har en bra utbildningsnivå och lång erfarenhet inom sitt yrkesområde. Detta gör att den övervägande majoriteten av internrevisorerna har kvalifikationer för att kunna bli Certified Internal Auditor (CIA) om de så önskar. För att erhålla CIA-certifiering kräver IIA en högskoleexamen på 120 poäng enligt gamla studieordningen och 160 poäng enligt den nya studieordningen. Vidare krävs att personen ska ha arbetat med internrevision i minst 2 år.

4.5 Samordning av internrevisionen

Fiskeriverkets internrevision har under 2007 varit samordnad med internrevisionen vid Göteborgs universitet. Samma förhållande förelåg under 2006. Under 2008 kommer sannolikt några av de högskolor som under 2007 hade undantag från att anställa internrevisionschef att vara samordnade.

4.6 Internrevisionens medverkan i internationellt arbete

Tio myndigheter uppger att de under 2007 har medverkat i internationellt arbete. Det är fyra fler än under 2006. Det vanligaste är att internrevisionen har medverkat i Twinningprojekt med nya medlemsländer inom Europeiska unionen (EU) eller att internrevisionen har tagit emot studiebesök från utlandet. I något enstaka fall uppger myndigheten att internrevisionen har lämnat revisionsutlåtande i samband med internationella uppdrag.

Slutsatser

Deltagandet i internationellt arbete har ökat jämfört med 2006. Det är positivt med tanke på att internationella kontakter kan stärka internrevisionen genom att ge nya kunskaper och erfarenheter.

4.7 Vad har ESV gjort under 2007 och vilka åtgärder planerar ESV att vidta

”ESV ska i en särskild rapport - redovisa vilka åtgärder som ESV har vidtagit eller avser att vidta för att säkerställa en statlig internrevision som utmärks av hög professionalism och kvalitet.”

ESV har vidtagit, och planerar, åtgärder för att säkerställa hög professionalism och kvalitet med anledning av den analys och bedömning verket har gjort av inhämtade uppgifter.

ESV:s genomförda åtgärder

De åtgärder som ESV genomfört för att säkerställa en internrevision med hög professionalism och kvalitet är:

- ESV har meddelat föreskrifter till internrevisionsförordningen. Dessa föreskrifter gäller fr.o.m. 2007-03-01. Föreskrifter och allmänna råd har uppdaterats per 2008-02-01 med anledning av ändringar i internrevisionsförordningen. Ändringarna i internrevisionsförordningen var följdändringar med anledning av förordning om intern styrning och kontroll (2006:603) och myndighetsförordningen (2007:515).
- ESV ger stöd i form av rådgivning när det gäller internrevisionsförordningen genom de löpande kontakterna med myndigheterna. Detta sker genom besök, telefonsamtal och e-brev. ESV har även skriftligen förtydligat vissa principiellt viktiga frågor utifrån internrevisionsförordningen bl.a. med anledning av vissa händelser vid Länsstyrelsen i Skåne.
- ESV ger stöd genom ett ramavtal med tjänster för internrevisionen som omfattar; internrevisionstjänster, IT- revisionstjänster, tjänster för kvalitetssäkring och utvärdering av internrevision, tjänster för revision enligt EU:s krav samt specialisttjänster (inom områdena juridik, skatt, försäkring och finans) (dnr 45-186/2007).
- ESV har i enlighet med återrapporteringskravet i regleringsbrevet lämnat en särskild rapport till regeringen där ESV har analyserat och bedömt statusen på internrevisionen vid statliga myndigheter. I rapporten redovisas vilka åtgärder som ESV har vidtagit eller avser att vidta för att säkerställa en statlig internrevision som utmärks av hög professionalism och kvalitet.
- Under året har ESV tagit fram ett förslag till kompetensprofil och kompetensutvecklingsprogram för statliga internrevisorer (Dnr 49-1619/2007). Detta innebär bland annat att ESV kommer att erbjuda kurser riktade till statliga internrevisorer med början under våren 2008. Se avsnitt 4.7.2.
- ESV har under 2007 genomfört möten med ensamrevisorer för att få kunskap om deras situation och hur ESV kan bidra till att stärka deras förutsättningar.

Resultatet av intervjuerna redovisas i en separat rapport och under avsnitt 4.7.1 i denna rapport.

- ESV ger stöd genom en årlig konferens för statliga internrevisorer. I konferensen 2007 deltog cirka 60 personer från totalt 31 myndigheter. Utvärderingen av konferensen visade att 97 procent skulle rekommendera den till andra. Vid konferensen 2008 kommer ESV:s analys och bedömning av statusen på den statliga internrevisionen att ingå tillsammans med andra aktuella frågor.
- I Mars 2007 träffade ESV flera internrevisorer från myndigheter i Norrköping, Linköping och Jönköping.
- ESV har tagit emot ett flertal internationella besök och medverkat i Twinningprojekt inom ramen för ESV:s internationella verksamhet.
- ESV ger statliga internrevisorer möjlighet att medverka i den tjänsteexport som ESV bedriver.
- ESV har deltagit i Internrevisorernas internrevisionsdagar bl.a. som föreläsare.

ESV:s vidtagna åtgärder har skett i nära samverkan med det särskilda råd för internrevisionsfrågor som regeringen har inrättat. Under 2007 har ESV har genomfört fem möten med internrevisionsrådet.

ESV:s planerade åtgärder:

De åtgärder som ESV planerar att genomföra för att säkerställa en internrevision med hög professionalism och kvalitet är:

- ESV planerade att under 2007 träffa uppdragsgivare för internrevisionen för att få kunskap om vad de har för förväntningar på internrevisionen. ESV hade också för avsikt att informera om vad internrevisionsförordningen ställer för krav på styrelsen och myndighetens chef samt informera om vikten av internrevision för myndighetens interna styrning och kontroll. Detta har inte blivit genomfört under 2007 bl.a. på grund av att ledningsformen styrelse med begränsat ansvar försvinner i den nya myndighetsförordningen och att ett relativt stort antal av myndigheterna med internrevision byter ledningsform till enrådighetsverk per den 1 januari 2008. ESV har därför bedömt att det är lämpligt att avvakta med aktiviteten till 2008.

- Från och med 1 januari 2008 är det drygt 20 myndigheter av de 56 myndigheter med internrevision där ledningsformen är enrådighetsverk. Det har framkommit önskemål både från myndighetsledningar och från internrevisorer om att ESV bör klargöra vad som är god internrevisionsledning och god internrevisionsledning inom den statliga internrevisionen för myndigheter med ledningsformen enrådighetsverk. Det finns också önskemål om ett klargörande om hur ansvar, roller och kommunikation mellan internrevisionen och myndighetschefen bör vara i en enrådighetsmyndighet. ESV:s avsikt under 2008 är att träffa myndighetsledningar och internrevisorer för att klargöra problematiken inom detta område.
- ESV kommer att erbjuda kurser riktade till statliga internrevisorer med början under våren 2008.
- ESV planerar under 2008 att inleda en undersökning om hur internrevisionens riskanalyser ser ut. Detta är särskilt viktigt 2008 då myndigheterna har ett ansvar för att göra en riskanalys för hela myndigheten enligt krav i förordning om intern styrning och kontroll som är gällande från 1 januari 2008. Enligt föreskrifterna till 4 § internrevisionsförordningen ska internrevisionens riskanalys utgå från såväl myndighetsledningens identifiering, värdering och hantering av risk som från internrevisionens egen riskbedömning.
- ESV har för avsikt att påbörja en förstudie om att utveckla metoder för internrevisionen i form av en samlad handledning till stöd för myndigheternas internrevision. Förstudien ska utreda behovet av samt lämpligt innehåll i en revisionshandbok som myndigheterna ska kunna använda som en utgångspunkt för att ta fram egna revisionshandböcker.

4.7.1 Ensamrevisorer

ESV har under 2007 besökt de revisorer vid statliga myndigheter som var ensamrevisorer vid den tidpunkt som internrevisionsenkäten för år 2006 besvarades (mars 2007). I mars 2007 fanns det sexton myndigheter med ensamrevisorer. Sju av de sexton myndigheterna med ensamrevisorer finns i Stockholmsområdet. De övriga nio myndigheterna är spridda över landet.

Anledningen till att ESV valde att göra besöken var att få en bättre bild av under vilka förhållanden ensamrevisorerna arbetar, hur de upplever sin situation och hur ESV kan bidra till att stärka deras förutsättningar. Detta bl.a. mot bakgrund av att Internrevisionsutredningen (SOU 2003:93) ansåg att det bör finnas minst två internrevisorer vid en myndighet.

Nedan följer en sammanfattning av ESV:s iakttagelser:

- Analys av myndighetens behov verkar ofta saknas när myndigheten väljer att enbart ha en revisor.
- Det verkar inte enkelt att samordna internrevisionen. Myndigheternas lokalisering, skiftande verksamheter och arbetssätt samt litet intresse från myndighetsledningarna verkar vara de största hindren för samordning.
- Anställd chef för internrevisionen har inte fungerat fullt ut. Fortfarande har flera myndigheter inte fattat ett formellt beslut om att ensamrevisorn är chef för internrevisionen.
- Flertalet interrevisorer uppger att förutsättningar ges för objektivitet, oberoende och integritet.
- De flesta anser att de får tillräckliga resurser för sin verksamhet.
- Ingen av de tillfrågade upplever att de blivit förhindrade i sitt arbete. Alla får tillgång till uppgifter, upplysningar och nödvändiga dokument. I stort sett alla får enkelt del av den information de behöver.
- Ingen har gjort en extern kvalitetssäkring. Alla planerar att inom de närmaste fem åren genomföra extern kvalitetssäkring, vanligtvis med metoden Självtvärdering med extern validering.
- Ensamrevisorerna är inte ”någon särskild sorts interrevisorer”. Det som är deras problem enligt ensamrevisorerna är att de är just ensamma och de problem som följer med det. T.ex. att ha någon att diskutera bedömningar med, att inte ha kompetens på alla områden, funktionen är sårbar bara med en interrevisor, problem med den interna och externa kvalitetssäkringen, mycket regler för ensamrevisorer.
- De flesta ensamrevisorer uppgav, trots att de flesta gärna skulle vilja ha en kollega, att de trivdes med sitt arbete som det är organiserat nu och att de kommer bra överens med styrelsen och GD. De interrevisorer som har en styrelse med ett revisionsutskott är mycket nöjda med det.
- En förutsättning för att internrevision i en myndighet ska fungera på ett bra sätt är att internrevisionens relation till ledningen fungerar och att internrevisionen upplever att de har ledningens stöd. Om inte relationen till ledningen är bra så blir situationen snabbt ohållbar för internrevisionen även om internrevisionen består av fler än en revisor.

4.7.2 Kompetensprofil och kompetensutvecklingsprogram för statliga interrevisorer

ESV:s har under hösten 2007 beslutat om ett förslag till kompetensprofil och kompetensutvecklingsprogram för de statliga interrevisorerna. ESV har även tagit ställning i frågan om särskild statlig certifiering. Bakgrunden till detta är att det finns ett behov av att i högre grad utveckla en gemensam grundkompetens och

gemensamma referensramar inom den statliga internrevisionskåren. Syftet med kompetensprofilen är även att ge myndigheterna riktlinjer vid nyanställningar av internrevisorer men även att tydliggöra behovet av kompetensutveckling för redan anställda internrevisorer.

Kompetensmålet för en statlig internrevisor ska vara att internrevisorn tillägnat sig kunskaper om det regelverk som finns för statlig internrevision, har god kunskap om IIAs (Institute of Internal Auditors) standards och är väl insatt i vad rollen som statlig internrevisor innebär. Internrevisorn ska även ha goda kunskaper om den statliga miljön innefattande myndigheternas ledningsformer, statligt ekonomiadministrativt regelverk, statlig redovisning och statlig förvaltning. God kunskap om risker och riskbedömningar (väsentlighet och risk), revisionsmetodik, dokumentation, avrapportering och rapportskrivande är ett krav.

För att nå upp till kompetensprofilen krävs dels en högskoleexamen med heltidsstudier, motsvarande 120 poäng enligt gamla studieordningen och 160 poäng enligt den nya. Vidare är det lämpligt med en yrkesmässig bakgrund på minst 2-3 års erfarenhet från intern- eller externrevision, antingen inom det statliga eller privata området, vid anställningstillfället. Saknas revisorskompetens måste internrevisionsavdelningen ha tillräckliga resurser för att kunna ge lämplig handledning.

En internrevisionschef ska besitta revisorskompetens, det vill säga ha god kunskap om revisionsmetodik, dokumentation, avrapportering och rapportskrivande. Personen ska även besitta god kunskap om det ekonomiadministrativa regelverket inom staten och om statlig förvaltning samt ha god kunskap om IIA:s standards. Vid en anställning ska säkerställas att personen har/kommer att ha möjlighet att leva upp till den roll som en internrevisionschef ska fylla enligt den internrevisionsförordning som gäller från och med 2007. Personen måste även besitta de personliga egenskaper och yrkesmässiga färdigheter som krävs för att kunna utföra sitt uppdrag samt ge råd och stöd till ledningen. Det är lämpligt att styrelsen, om sådan finns vid myndigheten, deltar i rekryteringen.

För att ge alla statliga internrevisorer möjlighet nå upp till ovan nämnda kompetensprofil kommer ESV att under 2008 att starta upp kompletterande grundutbildningar som ska omfatta de kurser med specifikt statlig inriktning som i dag saknas. Programmet kommer att, fullt utbyggt, omfatta fyra dagar per år, fördelat på två dagar under vår respektive höst, under tre år. Det kommer att vara möjligt att gå igenom hela kursprogrammet på kortare tid än tre år när hela kurspaketet finns på plats.

Att skapa en särskild statlig certifiering för 119 statliga internrevisorer bedöms i dagsläget inte som det mest kostnadseffektiva sättet att utveckla en gemensam grundkompetens och gemensamma referensrammar. ESV har därför valt att prioritera utbildningsinsatserna och att uppmuntra de statliga internrevisorerna att CIA-certifiera sig. Att delta i denna certifiering ger en god kunskap om IIA:s standards vilket är ett grundläggande kompetenskrav för en internrevisor. Det finns dock även andra, mindre utbredda, certifieringar inom internrevisionsområdet som kan vara värdefulla.

Bilaga 1 – Myndigheter som ska tillämpa internrevisionsförordningen

Regeringen har beslutat att följande myndigheter ska tillämpa internrevisionsförordningen:

1. Arbetsmarknadsverket
2. Banverket
3. Boverket
4. Centrala studiemedelsnämnden
5. Domstolsverket
6. Finansinspektionen (med undantag för § 2)
7. Fiskeriverket
8. Fortifikationsverket
9. Försvarets materielverk
10. Försvarmakten
11. Försäkringskassan
12. Göteborgs universitet
13. Insättningsgarantinämnden (med undantag för § 2)
14. Karolinska institutet
15. Karlstads universitet *
16. Kriminalvården
17. Kungliga tekniska högskolan
18. Lantmäteriverket
19. Linköpings universitet
20. Luftfartsverket
21. Luleå tekniska universitet *
22. Lunds universitet
23. Länsstyrelsen i Norrbottens län
24. Länsstyrelsen i Skåne län
25. Länsstyrelsen i Stockholms län
26. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
27. Malmö högskola *
28. Migrationsverket
29. Mittuniversitetet *
30. Mälardalens högskola *
31. Premiepensionsmyndigheten
32. Riksgäldskontoret
33. Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna
34. Skatteverket med kronofogdemyndigheten

35. Skogsstyrelsen
36. Statens jordbruksverk
37. Statens pensionsverk
38. Statens räddningsverk
39. Statens skolverk
40. Stockholms universitet
41. Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (SIDA)
42. Sveriges lantbruksuniversitet
43. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet)
44. Totalförsvarets forskningsinstitut
45. Tullverket
46. Uppsala universitet
47. Umeå universitet
48. Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
49. Vägverket
50. Växjö universitet *
51. Örebro universitet *

* Kravet att följa internrevisionsförordningen regleras i högskoleförordningen. Regeringen har dock i regleringsbrevet för Luleå tekniska universitet, Karlstads universitet, Växjö universitet, Örebro universitet, Mittuniversitetet, Malmö högskola och Mälardalens högskola medgett undantag från 2 § internrevisionsförordningen. Från och med 2008 skall även de uppräknade lärosätena omfattas av 2 § internrevisionsförordningen.

Bilaga 2 – Utfall per kriterium fråga 1-10

Fråga 1-10 är de bundna frågorna om regelefterlevnad.

Fråga och kriterium	Uppfyller	Uppfyller inte	Ej tillämpligt
1. Har myndigheten inrättat en internrevision i enlighet med Internrevisionsförordningen (2006:1228)?			
1.1. Internrevisionen leds av en chef.	50	1	0
1.2. Internrevisionens chef är anställd i myndigheten.	43	0	8
1.3. Tillsättningen av internrevisionens chef har fastställts genom ett myndighetsbeslut.	38	5	8
2. Har internrevisionen tillfredsställande oberoende och objektivitet?			
2.1. Internrevisionen är administrativt placerad direkt under myndighetens chef.	42	2	7
2.2. Internrevisionen är fristående från den operativa verksamheten.	50	0	1
2.3. Internrevisionen har varit föredragande av resultatet av granskningen till styrelsen.	50	0	1
2.4. Internrevisionen har självständigt genomfört granskningsuppdragen.	50	0	1
2.5. Internrevisionen har i ett granskningsuppdrag inte bedömt verksamhet för vilken föredragande revisor i uppdraget har ansvarat för verksamheten under närmast föregående tolv månaders period.	40	0	11
2.6. Om internrevisionens oberoende och objektivitet gentemot de/den granskade inte har kunnat säkerställas i samband med ett rådgivningsuppdrag har internrevisionen avstått från att lämna råd.	23	0	28
2.7. Internrevisionen har fått tillgång till den information och de upplysningar som internrevisionen behöver för att utföra ett uppdrag.	50	0	1
2.8. Internrevisionen har informerat styrelsen om internrevisionen inte har fått tillgång till den information och de upplysningar som internrevisionen behöver för att utföra ett uppdrag.	14	0	37
3. Har internrevisionen genomfört gransknings- och rådgivningsuppdragen med tillfredsställande kompetens och erfarenhet?			
3.1. Internrevisionen har köpt tjänster eller samordnat med annan myndighet om kompetensen saknats inom internrevisionen för att utföra ett av i revisionsplanen medtaget granskningsuppdrag.	29	1	21
3.2. Internrevisionen har haft tillräcklig kompetens (eller köpt tjänster eller samordnat med annan myndighet) för att kunna bedöma förhållanden inom myndighetens verksamhet som kan vara förtroendeskadliga för myndigheten vid utförandet av ett granskningsuppdrag.	48	2	1
3.3. Internrevisionen har haft tillräcklig kompetens (eller köpt tjänster eller samordnat med annan myndighet) om risker och kontroller i myndighetens IT-stödda informationssystem för att kunna utföra granskningsuppdragen.	44	2	5
3.4. Internrevisionens medarbetare deltar årligen i kompetensutveckling för att bibehålla och utveckla sin kompetens och erfarenhet.	45	0	6

3.5.	Internrevisionen har haft tillräcklig kompetens (eller köpt tjänster eller samordnat med annan myndighet) för att kunna bedöma risker i myndighetens verksamhet.	50	1	0
3.6.	Internrevisionschefen har haft den kompetens som behövs för att kunna fullgöra internrevisionens uppgifter i enlighet med internrevisionsförordningen.	47	0	4
4.	<i>Har internrevisionen ett tillfredsställande program för intern och extern kvalitetssäkring?</i>			
4.1.	Internrevisionen har fortlöpande genomfört självutvärderingar eller blivit bedömd av andra inom myndigheten med kunskap om internrevision.	30	16	5
4.2.	Myndigheten har genomfört eller planerat inom den närmaste 12 månadersperioden en extern bedömning eller en självutvärdering med extern validering av internrevisionens utförande.	28	19	4
4.3.	Internrevisionen har informerat styrelsen om resultatet av den externa utvärderingen eller självutvärderingen med extern validering.	12	3	36
5.	<i>Har internrevisionen en tillfredsställande styrning för att uppnå en effektiv verksamhet?</i>			
5.1.	Styrelsen har beslutat om en revisionsplan för internrevisionens granskningsuppdrag och rådgivningsuppdrag.	50	1	0
5.2.	Styrelsen har beslutat om större ändringar i revisionsplanen.	23	0	28
5.3.	Styrelsen har fastställt riktlinjer för internrevisionen där formen för hur arbetet ska bedrivas framgår.	43	7	1
6.	<i>Har internrevisionens verksamhet varit inriktad på att utifrån risk och väsentlighet granska att myndigheten med rimlig säkerhet uppnår effektiv verksamhet, följer lagar och förordningar och andra regler samt lämnar en tillförlitlig redovisning och rättvisande rapportering av verksamheten?</i>			
6.1.	Internrevisionen har granskat och lämnat förslag till förbättringar av myndighetens processer för riskhantering, styrning, kontroll och ledning.	50	0	1
6.2.	Internrevisionen har utifrån en årlig riskanalys av hela myndighetens verksamhet valt ut granskningsuppdragen i revisionsplanen.	48	2	1
6.3.	Riskenalysen som ligger till grund för internrevisionens verksamhet omfattar all verksamhet som myndigheten bedriver och ansvarar för.	47	2	2
6.4.	Internrevisionen har fastställt arbetssätt och processer (regler och rutiner) för att säkerställa att internrevisionen utförs i enlighet med god sed.	47	3	1
6.5.	Internrevisionen har delat information och sökt samordna aktiviteter med andra interna och externa leverantörer av gransknings- och rådgivningstjänster.	43	1	7
7.	<i>Har internrevisionen på ett tillfredsställande sätt planerat varje gransknings- och rådgivningsuppdrag?</i>			
7.1.	Internrevisionen har för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag formulerat mål för granskningen och rådgivningen.	49	1	1
7.2.	Internrevisionen har för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag bedömt vilken omfattning uppdraget behöver ha för att nå målen.	49	1	1
7.3.	Internrevisionen har för varje gransknings- eller rådgivningsuppdrag beräknat vilka resurser som krävs för att uppnå målen.	48	1	2

7.4. Internrevisionen har för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag utarbetat ett arbetsprogram för att nå målen utifrån de risker som har identifierats.	46	3	2
8. <i>Har internrevisionen på ett tillfredsställande sätt samlat och bevarat den information som styrker förslagen till förbättringar?</i>			
8.1. Internrevisionen har i varje gransknings- och rådgivningsuppdrag identifierat den information som behövs för att nå uppdragets mål.	49	1	1
8.2. Internrevisionen har i varje gransknings- och rådgivningsuppdrag dokumenterat (samlat och ordnat) den information (revisionsbevis) som är underlag för gjorda iakttagelser.	50	0	1
8.3. Internrevisionen har för varje gransknings- och rådgivningsuppdrag tillfört arkivet informationen när uppdraget är avslutat.	47	3	1
9. <i>Har internrevisionen på ett tillfredsställande sätt kommunicerat resultatet av uppdragen?</i>			
9.1. Internrevisionen har kommunicerat iakttagelser och rekommendationer i gransknings- och rådgivningsuppdrag med de berörda parterna.	50	0	1
9.2. I det fall en rapport över ett gransknings- eller rådgivningsuppdrag innehåller ett senare upptäckt förhållande (iakttagelse) som är av betydelse för rekommendationerna är alla berörda informerade av internrevisionen om detta.	26	0	25
9.3. Internrevisionen har i sin rapportering informerat styrelsen om internrevisionen är utförd med avvikelser från god sed när dessa avvikelser påverkat inriktningen eller utförandet. Ange vilka avvikelser som skett från god sed.	8	0	43
9.4. Internrevisionen har rapporterat resultatet av granskning och rådgivning i form av iakttagelser och rekommendationer till styrelsen.	50	0	1
9.5. Internrevisionen har avgivit en årlig revisionsrapport över revisionsårets samlade iakttagelser och rekommendationer ställd till myndighetens styrelse.	47	2	2
9.6. När internrevisionen har varit förhindrad att ta del av information som den behöver för att fullgöra ett uppdrag har internrevisionen upplyst om detta förhållande och angivit hur detta har begränsat granskningen.	8	0	43
10. <i>Har internrevisionen följt upp förslagen till åtgärder?</i>			
10.1. Styrelsen har beslutat om åtgärder med anledning av internrevisionens rapportering av granskningens iakttagelser och rekommendationer.	48	1	2
10.2. Internrevisionen har följt upp de åtgärder som styrelsen har beslutat om med anledning av internrevisionens rapportering till styrelsen av iakttagelser och rekommendationer.	42	4	5
10.3. Internrevisionen har informerat styrelsen och myndighetens chef om den risk som följer av om de förslag till förbättringar som internrevisionen har rekommenderat i gransknings- och rådgivningsuppdrag inte accepteras.	35	2	14
10.4. I den årliga rapporten till styrelsen ingår en återsrapportering av hur internrevisionens iakttagelser och rekommendationer från tidigare år har behandlats/åtgärdats av myndigheten.	37	12	2

Bilaga 3 – Relativ poäng per myndighet

Myndighet	Relativ poäng, 2007
Arbetsmarknadsverket	0,950
Banverket	0,950
Boverket	0,850
Centrala studiemedelsnämnden	0,600
Domstolsverket	0,950
Finansinspektionen	1,000
Fiskeriverket	0,900
Fortifikationsverket	0,900
Försvarets materielverk	0,850
Försvarsmakten	1,000
Försäkringskassan	0,900
Göteborgs universitet	0,900
Insättningsgarantinämnden	0,750
Karolinska institutet	0,950
Karlstads universitet	0,800
Kriminalvården	0,850
Kungliga tekniska högskolan	0,950
Lantmäteriverket	0,900
Linköpings universitet	1,000
Luffartsverket	1,000
Luleå tekniska universitet	0,950
Lunds universitet	1,000
Länsstyrelsen i Norrbottens län	0,950
Länsstyrelsen i Skåne län	0,850
Länsstyrelsen i Stockholms län	0,900
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	0,900
Malmö högskola	0,889
Migrationsverket	0,900
Mittuniversitetet	0,700
Mälardalens högskola	0,850
Premiepensionsmyndigheten	0,850
Riksgäldskontoret	0,950
Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna	0,900
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet)	1,000
Skatteverket med kronofogdemyndigheten	1,000
Skogsstyrelsen	0,900
Statens jordbruksverk	1,000
Statens pensionsverk	0,950
Statens räddningsverk	1,000
Statens skolverk	1,000
Stockholms universitet	1,000
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (SIDA)	0,950

Sveriges lantbruksuniversitet	0,950
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,850
Tullverket	0,900
Uppsala universitet	0,950
Umeå universitet	0,900
Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)	0,900
Vägverket	0,900
Växjö universitet	0,167
Örebro universitet	0,850

Bilaga 4 – Beräkning av relativa poäng

Genom de svar som ges på frågorna som avser regelefterlevnad (1-10) kan en beräkning ske av en relativ poäng per fråga gemensamt för alla myndigheterna. Vidare kan också en relativ poäng per myndighet beräknas.

Frågorna som avser regelefterlevnad besvaras genom att för varje kriterium under respektive fråga svara Uppfyller eller Uppfyller inte. Om alla kriterier som gäller för myndigheten besvaras med Uppfyller ges svaret Ja på frågan. Om minst hälften av kriterierna besvaras med Uppfyller ges svaret Delvis och om färre än hälften av kriterierna besvaras med Uppfyller ges svaret Nej. Svartalernativ ej tillämpligt (ET) anges om det finns dispens från reglerna, om den företeelse som mäts inte förekommer på myndigheten eller om myndigheten anser att uppgiften är sekretessbelagd. Frågor som besvarats med ET påverkar inte relativa poängen. Ett ja-svar ger 2 poäng, ett delvis-svar 1 poäng och nej-svar 0 poäng.

Den relativa poängen per fråga är en kvot där täljaren består av antalet poäng som alla myndigheter har uppnått på den frågan och nämnaren av det antal poäng som är möjliga för alla myndigheter att uppnå på den frågan (max poäng minus ET poäng).

Den relativa poängen per myndighet är en kvot där täljaren består av antalet poäng som myndigheten har uppnått på alla frågor och nämnaren av det antal poäng som är möjliga för myndigheten att uppnå på frågorna (Max poäng minus ET poäng).

Den relativa poängen mäter således graden av måluppfyllelse (gällande rätt) och är ett tal mellan 0 och 1. Ett värde under 1 visar på avvikelse från de regler som myndigheterna har att följa när det gäller internrevision. Om exempelvis 10 av de totalt 51 myndigheterna inte uppfyller alla kriterier inom en fråga blir den relativa poängen högst 0,9 på den frågan (10 myndigheter tappar 1 poäng vardera på en fråga med 102 möjliga poäng ($2 \cdot 51 = 102$) ► $92/102 = 0,9$.)

Nedan beskrivs två exempel på hur relativ poäng kan beräknas per fråga och per myndighet.

Exempel 1, relativ poäng per fråga:

Förutsättningen är att 22 myndigheter har Ja, 13 myndigheter har Delvis, 14 myndighet har Nej. Vidare har 2 myndigheter svarat ET på frågorna.

$$((22 \times 2) + (13 \times 1) + (14 \times 0)) / ((51 \times 2) - (2 \times 2)) = 57 / 98 = 0,582$$

Exempel 2, relativ poäng per myndighet:

Förutsättningen är att myndigheten har 6 Ja på frågorna, 3 Delvis och 1 nej.
Myndigheten har inte svarat ET på någon fråga.

$$((6 \times 2) + (3 \times 1) + (1 \times 0)) / (10 \times 2) = 15 / 20 = 0,75$$

ESV utvecklar och förvaltar en effektiv ekonomisk styrning av staten.

- Vi tar fram bra beslutsunderlag för den ekonomiska politiken.
- Vi skapar goda förutsättningar för regering och riksdag till en tydlig och effektiv styrning av statliga myndigheter.
- Vi säkerställer god tillgång för myndigheterna till bra metoder och effektivt stöd i sin verksamhetsstyrning.

ESV har bred och djup kompetens och arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.